

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชของมูลนิธิ
โครงการหลวงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ผู้เขียน นางสาวขวัญชนก สืบเสมอ

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ.ดร.กาญจนา โชคถาวร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ.ดร.ชเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวงในเขตพื้นที่โครงการหลวง และศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร โดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง จำนวน 500 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวงได้ใช้แบบจำลอง Logit model โดยวิธี Maximum Likelihood Estimate

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป พบว่า เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 71.80 เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 47.80 ด้านชาติพันธุ์ของเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าม้ง ร้อยละ 56.60 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 37.60 จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2-4 คน ถึงร้อยละ 66.60 ด้านรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนประมาณ 2,500 – 5,000 บาท/เดือน ส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการหลวงร้อยละ 69.80 และไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการหลวงร้อยละ 30.20

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวงในพื้นที่โครงการหลวง พบว่า ราคาผลผลิตที่มูลนิธิโครงการหลวงมีความแน่นอน/มีการประกันราคาผลผลิต เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวงเพิ่มขึ้นร้อยละ 53.72 รองลงมา ได้แก่ ความเกรงใจของเกษตรกร มูลนิธิโครงการหลวงมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน

ภาคเอกชนสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ดีกว่า เพื่อนบ้านชกชวณ การสนับสนุนกิจกรรมทางด้านสังคม ความไว้วางใจเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมูลนิธิโครงการหลวง เทคโนโลยีสำหรับการผลิตพืชของมูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อโอกาสที่จะยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวงในพื้นที่โครงการหลวงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 6 - 35 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่ารายได้เฉลี่ยของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวงเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 5.67 เท่านั้น

กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับรูปแบบการผลิตพืชโครงการหลวง ในด้านการรับซื้อผลผลิตที่มีการจำกัดโควตาในการรับซื้อและการพิจารณาจากการคัดคุณภาพเกรดเกษตรกรต้องหาช่องทางเพื่อการจำหน่ายด้วยตนเอง จำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในแต่ละศูนย์ มีจำนวนน้อย การประกันราคาผลผลิตที่จำกัดเฉพาะบางพืชเท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในเรื่องของการเสื่อมสภาพในพื้นที่ทำการเกษตร ข้อเสนอแนะของกลุ่มเกษตรกรมีความต้องการให้ทางมูลนิธิโครงการหลวงขยายช่องทางในการรับซื้อผลผลิตให้มากขึ้น มีการประกันราคาในทุกชนิดพืช มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดทำโซนนิ่ง และควรมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

Independent Study Title	Factors Affecting the Farmers' Adoption of Crop Production Patterns of Royal Project Foundation Areas	
Author	Miss KhwunChanok Suebsem	
Degree	Master of Economics	
Independent Study Advisory Committee	Assoc.Prof.Dr. Kanchana Chokethaworn	Advisor
	Assoc.Prof.Dr. Thanet Sriwichailamphan	Co-advisor

ABSTRACT

This research has the objectives to understand the factors affecting farmers' adoption of crop production patterns of Royal Project Foundation areas and to learn about problems and obstacles faced as well as suggestions given by the farmers concerning their crop production patterns. Information was collected from 500 samples of farmers in the Royal Project areas who were identified by purposive sampling method. The analysis on general information was based on descriptive statistics while that on farmers' adoption was performed upon the results of Logit model regression using Maximum Likelihood Estimate Technique.

The study found that the predominant features of the sampled farmers could be described as being male (71.80%), aged 31-40 (47.80%), Hmong by ethnic group (56.60%), with under-primary school education (37.60%), having 2-4 family members (66.60%), with an average family income of 2,500-5,000 baht per month, participating as a member of the Royal Project (69.80%), and not participating as a member of the Royal Project (30.20%).

Regarding factors affecting farmers' adoption, it was found that the price and price guarantee of crop production under the Royal Project was the primary decisive factor increasing

the likelihood for farmers to adopt crop production patterns by 53.72%. The next most influential factors likely to improve the chance for farmers' adoption by 6-35% included the farmers' participation in relevant their consideration for the Royal Project's extension workers, the Royal Project market channel supporting the crop production, having supported the production factor from private sector, persuaded from their neighborhoods, supported in social activities, the trustworthiness for the Royal Project's extension workers and technology of crop production under Royal Project.

Meanwhile, earnings average of farmers' appeared to be able to increase the likelihood for farmers to adopt crop production patterns by only 5.67%.

Problems and constraints reported by farmers under the adoption of crop production patterns in the Royal Project areas included the limitation of quota and choosing grade quality of crop production that affected the famers' inability to sell all their crop production. The Royal Project Foundation should increase more market channels for the farmers' and the Royal Project's extension workers. In addition, farmers' found that the agriculture area is deteriorating and the price-guarantee of crop production is limited.

Meanwhile, the suggestions given by the farmers were related to increase market channels, price-guarantee in all crop production, management in agriculture area such as land use planning, zoning area and the finally and increase more the Royal Project's extension workers.